

“ТАСДИҚЛАЙМАН”
Тошкент давлат юридик университети
ректори

_____ **Р. Хакимов**

2020 йил “ 25 ”

Тошкент давлат юридик университети
5240100–Юриспруденция (фаолият турлари бўйича)
бакалаврият таълим йўналишининг
малака талаблари

Тошкент

СЎЗ БОШИ

1. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари (кейинги ўринларда малака талаблари деб аталади) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 29 апрелдаги “Ўзбекистон Республикасида юридик таълим ва фанни тубдан такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ–5987-сон Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ–5847-сон Фармони ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 343-сон ва 2013 йил 23 декабрдаги “Тошкент ахборот технологиялари университети ва Тошкент давлат юридик университетларида ўқув юкчасининг ҳажмларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 337-сон қарорларига асосан Тошкент давлат юридик университети томонидан ишлаб чиқилган.

2. Мазкур малака талаблари Тошкент давлат юридик университети Кенгашининг 2020 йил “25” август даги 1 -сон қарори билан тасдиқланган ва жорий этилган.

Мазкур малака талаблари 240 000 – Ҳуқуқ таълим соҳасининг давлат таълим стандарти, Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган.

Ушбу малака талабларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек уни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳуқуқи Тошкент давлат юридик университетига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р		Бет
1.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи.....</i>	4
1.1.	Кўлланиш соҳаси.....	4
1.1.1.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши малака талаблариининг кўлланилиши.....</i>	4
1.1.2.	Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг тавсифи.....</i>	4
1.2.1.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....</i>	5
1.2.2.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг объектлари.....</i>	5
1.2.3.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятининг турлари.....</i>	5
1.2.4.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....</i>	5
2.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар.....</i>	6
2.1.	Умумий компетенциялар.....	6
2.2.	Касбий компетенциялар.....	6
3.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналишининг ўқув режаси ва ўқув дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.....</i>	7
3.1.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналишининг ўқув режаси ва ўқув дастурларига қўйиладиган умумий талаблар.....</i>	7
3.2.	<i>5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналишининг ўқув режасидаги юклама ҳажми.....</i>	8
	Библиографик маълумотлар.....	9

1. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи

5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш Тошкент давлат юридик университетининг (кейинги ўринларда университет деб аталади) ўқув режаси ва ўқув дастурларига мувофиқ амалга оширилади.

Назарий ва амалий таълимни тўлиқ ўзлаштирган, етарли даражадаги кредитларни тўплаган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган, ўқув режаси талабларини бажарган шахсга “бакалавр” даражаси тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат берилади.

Бакалавриятда ўқишнинг меъёрий муддати 4 йилни ташкил этади. Бунда ушбу йиллар ичида “бакалавр” даражаси тўғрисидаги дипломни қўлга киритиш учун етарли даражада кредитлар йиғилмаса, мазкур кредитларни йиғиш бўйича 3 йил қўшимча муддат тақдим этилади.

1.1. Қўлланиш соҳаси:

1.1.1. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши малака талабларининг қўлланилиши

Мазкур малака талаблари Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ҳамда ўқув режаси ва ўқув дастурлари ўзлаштирилишини таъминлашда университет учун талаблар мажмуини белгилайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари

Қуйидагилар малака талабларининг асосий фойдаланувчилари ҳисобланади:

- мазкур таълим соҳасининг бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талабалари, ўқув режа ва фанлар дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасасининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, (ўқув-услубий бошқарма бошлиғи), деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- таълим соҳаси бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларнинг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим муассасаси талабалари;

- битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар бюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим муассасасига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг ота-оналар ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг тавсифи

1.2.1. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари

Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши давлат ва хўжалик бошқаруви, суд, прокуратура ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларда, адвокатлик тузилмаларида, шунингдек бошқа тижорат ва нотижорат ташкилотлар ҳамда халқаро ташкилотларда юридик фаолиятни амалга оширишни қамраб олади.

1.2.2. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг объектлари

Давлат ҳокимияти ва бошқарувининг ҳуқуқий асосларини мукамал эгаллаш, норма ижодкорлиги фаолияти, ҳуқуқни қўллаш амалиёти, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларининг ҳуқуқий экспертизаси, миллий ва халқаро судлар процесси, ижро иши юритиш жараёни, юридик хизмат кўрсатиш, нотариал ҳаракатларни амалга ошириш, халқаро ташкилотлар ва бошқа ташкилотларда юридик фаолиятни амалга ошириш ҳисобланади.

1.2.3. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларининг турлари

- ташкилий-бошқарув фаолияти;
- ахборот-таҳлилий фаолият;
- илмий-тадқиқот фаолияти

1.2.4. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари

5240100– Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

ташкилий-бошқарув ҳамда ахборот-таҳлилий фаолиятида:

- давлат ва хўжалик бошқаруви, суд, прокуратура ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларда, адвокатлик тузилмаларида, шунингдек бошқа тижорат ва нотижорат ташкилотлар ҳамда халқаро ташкилотларда зиммасига юкланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида ишларни самарали ташкил этиш;

- ҳуқуқий билим ва кўникмалари ҳамда меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланишни режалаштириш ва тўғри йўлга қўйиш;

- касбга оид муаммолар ечимларини амалиётга татбиқ этиш, ҳуқуқ ижодкорлиги ва ҳуқуқни қўллаш соҳасида сифатни бошқариш;

- касбий фаолиятини амалга ошириш жараёнида қарорлар қабул қилиш ҳамда уларнинг муқобилларини танлаб олишни асослашда иштирок этиш;

- замонавий ахборот технологияларидан бошқарув, ҳуқуқ ижодкорлиги ва ҳуқуқни қўллаш соҳаларида фойдалана олиш.

илмий-тадқиқот фаолиятида:

- илмий тадқиқот муассасасалари ва марказларда ҳуқуқ соҳаси бўйича илмий тадқиқот ишларини амалга оширишда қатнашиш;

- ҳуқуқ соҳасидаги миллий ва хорижий фан-техника ютуқлари, махсус адабиётлар ва бошқа илмий-техник маълумотларни ўрганиш, таҳлил қилиш ва тизимлаштириш;

- илмий тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётларини экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;

- тадқиқот натижалари ва ишланмаларни татбиқ этиш.

2. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий тайёргарлик даражасига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар

Бакалаврларнинг касбий тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар талаблар қўйилади:

дунёқараш ва таҳлилий фикрлаш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши;
давлат ва жамият ҳаётининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши;

сиёсий жараён ва ходисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, давлат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда, ҳаётда ва ўз касбий фаолиятида фойдалана олиши ҳамда ҳуқуқ нормаларини шархлашни билиши;

ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касбий фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;

ўз устида тизимли ишлаш ва ўқиб-ўрганиш натижалари асосида *Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича)* таълим йўналиши бўйича рақобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;

чет тилини В2 ва ундан юқори даражада тинглаб тушуниши (Listening), ўқиши (Reading), ёзиши (Writing), гапириши (Speaking);

норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни излаб топиши, ҳуқуқий ахборот қидирув тизимлари билан ишлай олиши;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар мазмунини тушуниши, уларни шархлаши ва қўллаш олиши;

норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, шартномалар, битимлар ва процессуал ҳужжатлар лойиҳаларини тайёрлаши ва уларни ҳуқуқий экспертизадан ўтказиши;

ҳуқуқ принципларини амалий ҳаётда тўғри қўллаш олиши;

муаммоли вазиятларда ҳуқуқий ечимлар таклиф қилиши, жисмоний ва юридик шахсларга ҳуқуқий маслаҳатлар бериши;

ҳуқуқ соҳаси билан боғлиқ муаммо ва кейсларни аниқ ва деталли ечиши, бизнес фаолиятини ҳуқуқий таъминлаш билан боғлиқ ишларни самарали ташкил қила олиши;

ҳуқуқий муаммоли вазиятларни ҳал этиш жараёнида соҳавий ҳуқуқий асосларни такомиллаштириш юзасидан таклифлар ишлаб чиқиши;

ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятга эга бўлиши, янги билимларни мустақил эгаллаш билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини самарали ташкил қила олиши лозим.

2.2. Касбий компетенциялар

- ҳуқуқ соҳасида назарий билимлар ва амалий кўникмаларни шакллантириш;

- миллий ва халқаро ҳуқуқ нормаларини давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, суд, прокуратура ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ҳамда бошқа ташкилотларнинг юридик хизматида қўллаш;

- судгача талабнома-даъво ишларини юритиши ва шартномавий муносабатларда вакиллик қилиши;

- суд процессида қатнашиш, музокаралар олиб боришни ташкил этиш, миждозлар билан суҳбатлашиш, юридик хулосалар бериш ва таҳлилий маълумотлар тайёрлаш, миллий қонунчиликни хорижий мамлакатлар қонунчилиги билан қиёсий таҳлил қилган ҳолда қонунчиликка тақлифлар тайёрлаш, юридик аудит ўтказиш (due diligence);

- процессуал ва бошқа ҳужжатларни тузиш;

- норма иждокорлиги фаолиятида, хусусан, қонун лойиҳалари, қонуности норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва бошқа ҳужжатларни тайёрлаш ҳамда уларнинг халқаро ҳуқуқ нормалари билан ўзаро алоқасини таҳлили қила олиш бўйича амалий қўникмаларга эга бўлиш;

- қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни таъминлаш ва низоли масалаларга қонун нормаларини тўғри қўллаш;

- низоларга нисбатан миллий ва хорижий норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тўғри қўллаш;

- давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг тегишли лавозимларда хизмат кўрсатиш,

- суд, прокуратура ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларда фаолият юритиш;

- адвокатлик тузилмаларида жисмоний ва юридик шахсларга ҳуқуқий ёрдам бериш;

- ташкилотларда юридик хизматни таъминлаш **қобилиятига эга бўлиши керак.**

3. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналишининг ўқув режаси ва ўқув дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

3.1. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналишининг ўқув режаси ва ўқув дастурларига қўйиладиган умумий талаблар

Университет ўқув режаси ва ўқув дастурларини мустақил равишда ишлаб чиқади ва тасдиқлайди.

Университетнинг бакалавриат ўқув режалари қуйидаги таркибий қисмлардан иборат бўлади:

асосий фанлар;

танлов фанлар;

рағбатлантириладиган қўшимча фаолият турлари.

Ўқув режасининг таркибий қисмлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар:

Асосий фанлар:

Таълим йўналиши бўйича умумий фундаментал ва умумқасбий билимларни берувчи ҳуқуқий фанларни, жумладан энг зарур бўлган моддий ва процессуал ҳуқуқий фанларни тўлиқ ҳамда чет тили, иктисодий фанлар ва бошқа номутахассислик фанларни ҳуқуқ соҳасига боғлаб ўргатилиши лозим.

Танлов фанлар:

Таълим йўналиши бўйича махсус ва тор соҳа бўйича чуқурлаштирилган, касб фаолияти соҳаларида эришилган асосий ютуқлар, муаммолар ва уларнинг ривожланиш истиқболлари ҳақидаги билимларни берувчи ҳамда ҳуқуқий фанлар, ҳуқуқий муаммони аниқлаш, маълумотлар тўплаш, уларни таҳлил қилиш ва хулоса чиқаришга хизмат қилувчи ҳуқуқий фанлар, шунингдек касбга йўналтирилган чет тили, ҳуқуқий технологиялар (ахборот технологиялари), гуматинар фанлар ва бошқа фанлар ўргатилиши керак.

Рағбатлантириладиган қўшимча фаолият турлари:

Талабанинг жамоатчилик ишларида фаол иштироки, университетга ташриф буюрган халқаро мутахассисларнинг маҳорат дарсларида иштироки, касбий кўникмаларни ривожлантирадиган клиник таълим ва амалиётга бориши, хорижий ҳуқуқ марказлари, халқаро олимпиада ва танловларда иштироки, амалиёт клублари ва соҳага йўналтирилган тўғараклардаги фаоллиги ҳамда бошқалар рағбатлантирилади.

Ўқув дастурларини ишлаб чиқишда қуйидаги талаблар назарда тутилиши мумкин:

- модуль тавсифи;
- модуль асосий талаблари;
- аннотация;
- модулдан кўзланган мақсадлар;
- модулдан кутилган натижалар;
- модуль режаси;
- ўқиш учун адабиётлар;
- баҳолаш тизими;
- имтиҳон тури;
- йўриқнома.

3.2. 5240100 – Юриспруденция: (фаолият турлари бўйича) таълим йўналишининг ўқув режасидаги юклама ҳажми

Кундузги таълим бўйича аудитория машғулотларининг максимал ҳажми ҳафтасига 30 соат ҳажмда белгиланиши керак.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этади.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланади:

- назарий таълим – 40-55%;
- аттестация – 10-20 %;
- таътилллар – 12-25 %;
- мустақил таълим – 6-14%
- малака амалиёти – 4-12 %;
- битирув малакавий иши – 2-4%.

Назарий таълимнинг вақт ҳажми фанлар блоклари бўйича қуйидагича тақсимланади:

- асосий фанлар – 60-90%;
- танлов фанлар – 10-40%.

Ўқув йилида таътил даврининг умумий ҳажми 5 – 14 ҳафта қилиб белгиланади.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият таснифи, касбий фаолият соҳалари, модул, муаммоли вазиятларни ҳал этиш (кейс-стади), клиник таълим, кредит, юриспруденция таълим йўналиши, ахборот-коммуникация технологиялари, касбий фаолият объекти, ўқув дастури, соҳа мутахассислиги, ўқиб-ўрганиш натижалари, ҳуқуқий тизим, суд процесси, музокаралар, юридик хулосалар, таҳлилий маълумотлар, юридик аудит (due diligence), ҳуқуқ нормаларини шарҳлаш, юридик амалиёт, қонунийлик, ҳуқуқ-тартибот, ҳуқуқий онг, ҳуқуқий маданият, ҳуқуқ нормалари, ҳуқуқ шакллари, ҳуқуқ ижодкорлиги.

Ўқув ишлари бўйича проректор

И.Рустамбеков

Ўқув-услубий бошқарма бошлиғи

А.Тошпулатов